

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2026/34

Karar Sayısı : 2026/81

Karar Tarihi: 16/4/2026

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Osmaniye 13. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 139. maddesinde yer alan "...verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme..." ibaresinin Anayasa'nın 2., 10. ve 20. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçundan açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 139. maddesi şöyledir:

‘Şikayet

Madde 139- (1) Kişisel verilerin kaydedilmesi, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme ve verileri yok etmeme hariç, bu bölümde yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI'nın katılımlarıyla 12/2/2026 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Elif ÇELİKDEMİR ANKİTÇİ tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

3. 5237 sayılı Kanun'un İkinci Kitabı'nın Birinci Kısım'ının Dokuzuncu Bölümü'nde 132 ila 140. maddelerinde özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlara yer verilmiştir. Anılan Kanun'un 132. maddesinde haberleşmenin gizliliğini ihlal; 133. maddesinde kişiler

arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması, 134. maddesinde özel hayatın gizliliğini ihlal, 135. maddesinde kişisel verilerin kaydedilmesi, 136. maddesinde verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, 138. maddesinde ise verileri yok etmeme suçları düzenlenmiştir.

4. Kanun'un 136. maddesinin (1) numaralı fıkrasında kişisel verileri hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişinin iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağı belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (2) numaralı fıkrasında ise suçun konusunun 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236. maddesinin (5) ve (6) numaralı fıkraları uyarınca kayda alınan beyan ve görüntüler olması durumunda verilecek cezanın bir kat artırılacağı düzenlenmiştir. Bu itibarla anılan fıkralar uyarınca 5237 sayılı Kanun'un 102. ve 103. maddelerinin (2) numaralı fıkralarında düzenlenen cinsel saldırı ve cinsel istismar suçlarından mağdur olan çocukların soruşturma ve kovuşturma aşamasında kayda alınan beyan ve görüntülerinin verilmesi, yayılması veya ele geçirilmesi hâli suçun ağırlaştırıcı sebebi olarak düzenlenmiştir.

5. 139. maddede kişisel verilerin kaydedilmesi -verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme ve verileri yok etmeme suçları hariç- özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçların soruşturulması ve kovuşturmasının şikâyetle bağlı olduğu hükme bağlanmıştır. Anılan maddede yer alan "...verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme..." ibaresi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır. Buna göre kural uyarınca hukuka uygun olarak kaydedilsin veya kaydedilmesin bir kişinin kişisel verilerinin ele geçirilmesi, verilmesi veya yayılması suçunun takibi şikâyetle bağlı olmayıp soruşturma veya kovuşturma makamlarınca resen yürütülecektir.

B. İtirazın Gerekçesi

6. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kural gereğince kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyetle bağlı kılınmazken daha nitelikli bir suç olan özel hayatın gizliliğini ihlal suçunun takibinin şikâyetle tabi olmasının korunan hukuki değer bakımından benzer durumda olan kişiler arasında eşitsizlik meydana getirdiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 10. ve 20. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

7. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

8. Hukuk devleti ilkesi gereğince kanunların kamu yararı amacını gerçekleştirmek için yapılması gerekir. Anayasa Mahkemesince kamu yararı konusunda yapılacak inceleme, kanunun kamu yararı amacıyla yapılıp yapılmadığının araştırılmasıyla sınırlıdır. Anayasa'nın çeşitli hükümlerinde yer alan kamu yararı kavramının Anayasa'da bir tanımı yapılmamıştır. Ancak Anayasa Mahkemesinin kararlarında da belirtildiği gibi kamu yararı; bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yarardır. Kamu yararı düşüncesi olmaksızın

yalnız özel çıkarlar için veya sadece belli kişilerin yararına kanun hükmü konulamaz. Böyle bir durumun açık bir biçimde ve kesin olarak saptanması hâlinde söz konusu kanun hükmü Anayasa'nın 2. maddesine aykırı düşer. Açıklanan istisnai hâl dışında bir kanun hükmünün gereksinimlere uygun olup olmadığı, hangi araç ve yöntemlerle kamu yararının sağlanabileceği kanun koyucunun takdirinde olduğundan bu kapsamda kamu yararı değerlendirmesi yapmak anayasa yargısıyla bağdaşmaz (AYM, E.2018/99, K.2021/14, 3/3/2021, § 102).

9. Şikâyet, mağdur veya suçtan zarar görenin yetkili merciye başvurarak suç teşkil eden belli bir fiil dolayısıyla soruşturma ve kovuşturma yapılması yönünde irade açıklamasıdır. Ceza davasının kamusalılığı ilkesi gereği kural olarak adli makamların suç şüphesini öğrenmeleriyle birlikte kendiliğinden soruşturmaya başlamaları gerekir. Bununla birlikte kanun koyucu; suçların ağırlığı, kamu düzeni açısından önemi, özel hayatın gizliliği gibi unsurları gözетerek doğrudan takip edilmesi gereken suçlarla soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçları birbirinden ayırabilir. Bu anlamda bir muhakeme şartı olarak şikâyet kurumunun suçun mağdurunu da koruyan fonksiyonu bulunmaktadır. Zira suçun önem derecesi itibarıyla yalnızca mağdurun hukuki menfaatini ihlal edeceği durumlarda bir adli sürecin yürütülmesi kamu yararına dönük olmayabileceği gibi suçun mağdurunun hukuki menfaatini de olumsuz yönde etkileyebilir. Dolayısıyla takibi şikâyete bağlı olan suçlar ile kendiliğinden soruşturulacak suçlar arasında yapılan bu ayırım, anayasal kurallar çerçevesinde suç ve ceza siyasetini belirleyen kanun koyucunun takdirindedir (AYM E.2024/173, K.2025/277, 25/12/2025, § 45).

10. İtiraz konusu kuralla kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyet şartına bağlanmamıştır. Bu suretle kanun koyucunun, bireylerin özel hayatının korunması kapsamında yer alan kişisel verilerin yetkisiz şekilde elde edilmesi veya üçüncü kişilerin bilgisine sunulması suretiyle mahremiyet alanına yönelen müdahaleleri önlemeyi amaçladığı anlaşılmaktadır. Kişisel verilerin hukuka aykırı şekilde verilmesinin ya da ele geçirilmesinin yalnızca ilgili kişinin (mağdurun) bireysel menfaatlerini değil aynı zamanda toplumda kişisel verilerin korunmasına ilişkin güven duygusunu ve kamu düzenini zedeleyebilecek nitelikte olduğu açıktır.

11. Bu itibarla kuralın bir yandan mağdurun mahremiyet hakkının etkin biçimde korunmasını sağlamak diğer yandan kişisel verilerin hukuka aykırı biçimde dolaşıma sokulmasını önlemek suretiyle kamu düzeninin ve kişisel verilerin korunmasına yönelik anayasal güvencelerin teminat altına alınmasını amaçladığı anlaşılmaktadır.

12. Nitekim özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlarda ikili bir ayırma gidildiği, mağdurun çoğunlukla belirli bir veya birkaç kişiyle sınırlı kalabileceği ve bireyin mahremiyetini korumayı amaçlayan haberleşmenin gizliliğinin ihlal edilmesi, kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kaydedilmesi, kişilerin özel hayatının gizliliğinin ihlal edilmesi suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasında şikâyet şartının arandığı görülmektedir. Buna karşılık çok sayıda kişinin aynı fiille mağdur olabileceği bireysel mahremiyetin ötesinde kişisel verilerin toplu güvenliğini ve dolayısıyla kamu düzenini korumayı amaçlayan kişisel verilerin kaydedilmesi, hukuka aykırı olarak başkasına verilmesi veya ele geçirilmesi ve verileri yok etme suçlarının takibinin ise resen yapılmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

13. Bu bağlamda takibinde mağdurun yanı sıra kamunun da hukuki menfaatinin söz konusu olduğu durumlarda suçun şikâyet şartı aranmaksızın doğrudan soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmasının suç ve suçlularla etkin mücadele edilmesine, suç işlenmesinin önlenmesine ve kamu düzeninin sağlanmasına katkı sunacağı açıktır. Bu itibarla kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında hukuka aykırı olarak kişisel verileri verme veya ele geçirme suçuyla ilgili soruşturma ve kovuşturma usulünü düzenleyen kuralda kamu yararı dışında bir amaç gözetildiği söylenemez. Dolayısıyla kuralın hukuk devleti ilkesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

14. Öte yandan Anayasa'nın 10. maddesinde "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir ... Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz ... Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz ... Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz ... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.*" denilmek suretiyle kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

15. Anayasa'nın anılan maddesinde belirtilen *kanun önünde eşitlik ilkesi* hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2020/95, K.2022/3, 26/1/2022, § 25; E.2022/65, K.2022/102, 8/9/2022, § 11).

16. Kuralda hukuka aykırı olarak kişisel verileri verme veya ele geçirme suçunun takibinde şikâyet şartının aranmayacağı açık şekilde düzenlendiği ve söz konusu suç işlediği iddia edilen kişilerin tümü yönünden kuralın aynı şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır. Ceza hukukunda kanun önünde eşitlik ilkesinin uygulanması farklı hukuksal menfaatleri korumayı amaçlayan suç tiplerinin takibinin farklı usul kurallarına bağlı tutulmasına engel teşkil etmez. Bu bağlamda kural kapsamındaki suç ile 5237 sayılı Kanun'un İkinci Kitabı'nın Birinci Kısım'ının kuralın da yer aldığı Dokuzuncu Bölümü'ndeki takibi şikâyete bağlı olan özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçların faillerinin aynı hukuksal durumda bulunmadıkları açıktır. Farklı hukuksal konumda olanların farklı hukuksal düzenlemelere tabi tutulmalarının eşitsizliğe yol açtığı söylenemez. Bu itibarla kuralda eşitlik ilkesiyle çelişen bir yön bulunmamaktadır.

17. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 20. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

IV. HÜKÜM

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 139. maddesinde yer alan “...verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme...” ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE 16/4/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Başkanvekili
İrfan FİDAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI